

nummer Zyne belofte gebroken heeft, dat niet beschaamd zullen worden, die Hem verwachten. Nu schenkt Hij U de gelegenheid, Zyne kerken in Duitsland te mogen steunen. Wij twijfelen niet, of Gij zult Hem in de Zijnen ook thans niet afwijzen.

Alle giften zende men toe aan den laatste ondergeteekende. Verantwoording er van geschiedt in „De Bazuin“.

H. BOUWMAN,
A. G. HONIG,
J. RIDDERBOS,
T. HOEKSTRA,
S. GREIJNDANUS, Penn. n. h.
Cellesweg 18, Kampen.

Kampen, 14 Nov. 1921.

Slechts één vraag.
Is het profijtelijk, dat alleen in „De Bazuin“ verantwoording geschiedt?

Men zal begrijpen, dat het hierbij niet onze bedoeling is om te verzoeken: laat ook ons blad in de gunst staan.

Maar om alle eenzijdigheid weg te nemen.

HEPP.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

De crisis in de metaalindustrie.

De opmerking, die ik in het vorig nummer over de crisis in de metaalindustrie maakte, is niet onbeantwoord gebleven. Uit Rotterdam ontving ik het volgende schrijven, dat ik, om aan het wederhoor alle recht te laten wedervaren, in zijn geheel opneem.

Rotterdam, 19 Nov. 1921.

Wetg. Heer,

Uw overnemen van een driestar uit „Patrimonium“ betreffende de metaalindustrie, en Uw onderschrift daarbij geven mij aanleiding het volgende onder Uw aandacht te brengen.

Door Patrimonium en onze Christelijke organisaties in het bijzonder wordt steeds aan den Metaalbond verweten, dat deze, alvorens de loonen te verlagen, geen contact gezocht heeft met de organisaties, met welk verzuim U het blijken Uw onderschrift in hoofdzaak eens zijt.

Echter verneem ik, dat Uw kennis van den toestand in de metaalindustrie niet voldoende is en U zijt afgewand op berichten van een der partijen, die zelden volledig zijn.

Voor 1½ jaar toen er in de metaalindustrie volop werk was en na herhaalde loonsverhogingen weer een verhoging van gemiddeld 10 pct. was gegeven, is door de arbeidersorganisaties geweigerd hiervoor een collectief contract aan te gaan; niet omdat de loonen te laag waren, doch om een principe.

De organisaties toch wilden contractueel een minimum-urloon vastgelegd zien, terwijl de Metaalbond een gemiddeld minimum-urloon wenschte vast te stellen, welk principe ook in het contract, dat toen afleef, voorkwam.

De betekenis hiervan zal U hieruit duidelijk blijken, dat het n.l. steeds wenschelijk is om overige boven arbeidsschuwe menschen te beloonen en den prikkel tot arbeidsprestatie te behouden.

Van een zeker aantal menschen zouden er dus zijn die meer dan het gemiddeld minimum ontvangen en een ander deel (de minder overigen) die minder zouden gesteld kunnen worden.

De arbeidersorganisaties wenschten de loonsverhoging op basis van het gemiddeld minimum komen niet collectief in een contract vast te leggen, en hebben daarop het contract met den Metaalbond verboden, waarop toch de leden van den Metaalbond zich onderling tot de regeling verbonden hebben.

Kan men nu in gemoede den Metaalbond er een verwijt van maken, dat nu den economischen nood dringt tot loonsverlaging, zij geen contact zocht met de organisaties, die het contact met den Metaalbond verbraken toen deze loonsverhoging voorstelde?

Uw opmerking, dat deze staking schadelijk is, is zeer terecht; schadelijker dan het gros der metaalbewerkers zelve weet — en juist schade voor henzelve.

Ieder, die eenigen kijk heeft op het zakenleven en niet uitsluitend overvalt wat vanwege de organisaties medegedeeld wordt, weet dat een bedrijf voordeliger kan stilliggen dan zonder winst te werken of werkende weg verlies te lijden.

En inderdaad zijn de bedrijven stilgelegd, op de staking is ontslag gevolgd en van de meeste bedrijven zijn de technische en administratieve ambten op wachtgeld gesteld, waardoor de onkosten tot een minimum beperkt zijn.

Werk is er in 't algemeen niet veel meer; vóór 't uitbreken der staking waren er in de metaalindustrie reeds veel werklozen.

Aan de scheepbouwwerf is sedert meer dan een jaar geen schip meer besteld, omdat de schepen veel goedkoper te koop zijn dan eenig scheepbouwmeester thans nieuwe schepen bouwen kan.

De speciaal Rotterdamse bedrijven van scheepsreparatie waar het grootste deel der stakende metaalbewerkers werkte, konden vanwege hun outillage met de grootste moeite nog opdrachten voor scheepsreparaties van buitenlandse reeders bekomen.

Ik zeg met groote moeite, want eerstens wordt aan de schepen niet meer hersteld dan strikt noodzakelijk is en tweedens is de concurrentie der Duitsche werfven zoodanig, dat deze werfven

met dit werk overvol zitten en hier slechts komt wat er overschiet.

Hoe goedkoop de Rotterdamse reparatiewerfven nu kunnen inschrijven hoe meer kans er is, dat zij met hun uitstekend geoutilleerde inrichtingen contracten kunnen bekomen.

Echter komt men er met goede outillage alleen niet, het loon is bij reparaties een groote factor en met verlies werken houdt geen bedrijf lang vol, men werkt zich dan in zeer korten tijd ten gronde, evenals potverteren niet lang vol te houden is. Stilliggen kan men daarentegen lang uithouden vanwege de geringe onkosten.

Hoe onplezierig het op zichzelf is om zich te moeten bekrimpen, is een half ei toch beter dan een lege dop en hadden de arbeidersorganisaties een en ander nog wel eens beter mogen bedenken.

Inplaats van „ach en weeg“ te roepen over den Metaalbond, zoude Patrimonium nu doet, hadden de Christelijke organisatiebesturen verstandiger gedaan zich niet als aanhangwagen der neutrals en socialistische organisaties, wier doel slechts strijd is, te laten aankoppelen.

Als „Patrimonium“ schrijft, dat hier en daar de toestand nog vrij gunstig is, heeft men zich aan den schijn vergaapt en is men het socialisme in zijn afgeven op het kapitalisme gevolgd.

De principes der Chr. organisaties er nog buiten gelaten, dan vind ik de houding en blik der bestuurders van vakverenigingen, die niet op den grondslag van den klassenstrijd staan zeer kortzichtig.

Ik hoop, dat een en ander U van dienst mag zijn bij het vormen van Uw oordeel over het conflict waarin ik (dit te Uwer informatie) geen partij ben doch waarop ik als meer voortaanstaand technicus uitstaard een anderen kijk heb dan (gewarigende?) vakverenigingsbestuurders.

Zouds het stuk van „Patrimonium“ door U overgenomen — en van bijchrift voorzien is, moet het een zeer eenzijdigen indruk maken op onvooroordeelde lezers der „Reformatie“.

Met broedergroeten en heilwensen.

D. DE KWAADSTENIET.

Hoewel ons blad niet de plaats is om het droeve conflict in de metaalbedrijven uitvoerig te bespreken, wil ik toch aan deze apologie voor den Metaalbond enkele opmerkingen toevoegen. In de eerste plaats deze, dat niet alleen door mij de klacht van de organisaties over het niet-plegen van overleg is overgenomen en gedeeld, doch dat ook „De Standaard“ en anderen dit verzuim betreurd hebben. Hier is dus geen sprake van „oververtellen wat vanwege de organisaties medegedeeld wordt“, zonder controleering van den toestand, maar ik heb eenvoudig een feit geconstateerd, dat niet geloofend kan worden en... dat ik nog betreurt. Want al is het, dat bij een vorige maal om redenen van verschil in opvatting, de samenspreking mislukte, en het contact verbroken werd en al zou ook de Metaalbond thans gegronde redenen gehad hebben voor het vermoeden, dat overleg hoegenaamd geen resultaat kon opleveren was het toch m.i. zeer gewenscht geweest, (ik druk me zacht uit), dat in deze gewichtige materie eerst de organisaties gehoord waren.

Om meer dan een reden.

Omdat het betref loonsverlaging en dus vermindering in het dagelijks inkomen.

Omdat een dergelijke loonsverandering gevoelig ingrijpt in de huishouding der werklieden.

Omdat de gespannen verhoudingen op economisch terrein, en de toenemende sociale strijd van ons vorderen, dat we alles vermijden, wat tot verergering der conflicten leiden kan, en eerst de poging tot goed overleg moet beproefd worden, eer men de conclusie mag trekken, dat alles tevergeefs is. Ik laat hier opzettelijk de positie van de organisaties buiten bespreking, doch beoordeel de kwestie alleen van haar ethischen kant, en dan meen ik, dat ondanks wat er gebeurd is, de Metaalbond toch het verzoek van de vakverenigingen om samenspreking niet had moeten weigeren. Hier staan hoge belangen op het spel, en vooral als christenen zullen we immers altoos weer bereid zijn, onszelf te verloochenen, wanneer we daardoor strijd en ellende kunnen voorkomen.

Dieper kan ik op dit conflict niet ingaan.

Beide partijen hebben haar stem doen hooren.

Doch een paar opmerkingen moeten me nog van het hart.

In de eerste plaats gaat de inzender m.i. te ver, wanneer hij de besturen der christelijke organisaties verwijt, zich als aanhangwagen der neutrals en socialistische organisaties te hebben laten aankoppelen. Kan hij dit waarmaken, en durft hij deze krasse beschuldiging volhouden? En in de tweede plaats zegt hij o.a. dit, dat een bedrijf voordeliger kan stilliggen, dan zonder winst te werken of werkende nog verlies te lijden.

Ik geloof dat graag.

Daarom zullen vele bedrijfsbezitters een staking niet betreuen.

En het is best te begrijpen, dat menigeen gedwongen wordt, om, indien hij niet financieel te gronde wil gaan, zijn bedrijf stop te zetten, en... niemand mag hem hiervan een verwijt maken.

Doch er is nog een andere mogelijkheid.

Het kan ook gebeuren, dat er bedrijven zijn, die tijdelijk met verlies moeten werken, of er uitmuntend tegen bestand zijn om een tijdlang financieel niet vooruit te gaan, en in zulke bedrijven

zou stopzetten onverantwoordelijk wezen. In die gevallen mag niet alleen gedacht om eigen winst, maar moet ook het belang der werknemers voor ogen worden gehouden en dienen alle krachten ingespannen om de werkeloosheid te beperken, en de malaise tegen te gaan.

Desnoods ten koste van een offer.

In vroegere jaren zijn toch groote winsten gemaakt?

Is die overvloed niet bij machte thans steun te bieden?

Ik vraag slechts, en kan niet anders doen dan aandringen op sociale toenadering, en werkgevers en arbeiders op het hart binden om elkaar te zoeken, en samen te jagen naar den socialen vrede. Hierin ligt een roeping Gods.

Zalig zijn de vredemakers.

K. D.

ONDERWIJS EN OPVOEDING.

Het Christelijk element in de praktijk van ons middelbaar onderwijs.

I.

Het bestaansrecht van Christelijk middelbaar (en daaronder versta ik, anticiperend op de komende wet ook gymnasiaal) onderwijs is onder ons geen kwestie meer. Toch zal niet ieder voorstander zich even nauwkeurig rekenschap gegeven hebben van wat het essentiële onderscheid is tusschen een Chr. gymnasium of H. B. S. of Lyceum en een dergelijke openbare inrichting. Oppervlakkig is dit onderscheid duidelijk genoeg. We weten het uit te drukken in enkele termen, die we zoo vaak gebruiken en die ons zoo glad zitten, dat we er ons voor moesten schamen, immers, wanneer de draagkracht van uitdrukkingen als „gebaseerd op Gods Woord“, „het opschrijven van alle terreinen“ en dergelijke ons helder voor den geest stond, dan zouden we ze op wel wat bescheidener en meer schuchtere wijze gebruiken. Mooie woorden zijn gemakkelijk genoeg; maar de daden daarmee in overeenstemming te brengen is een moeizaam werk, waartoe veel liefde, arbeidslust, zelfverloochening, volharding en bovenal gebed noodig is. Naarmate men meer met de praktijk van het onderwijs in aanraking komt, zal men dit gereeder toeslennen.

Het is een feit, dat de niet-deskundige zich een veel te groote voorstelling maakt van het aantal malen, dat de behandelde leerstof aanleiding geeft tot een met klem den leerlingen voorgehouden uiteenzetting van de Christelijke, op Gods openbaring zich grondende, — en dus eenig juiste — opvatting der betreffende materie; een uiteenzetting, die b.v. te verwachten is op sommige lessen in de natuurkunde en kosmografie, in de geschiedenis en de literatuur; er worden talloze uren les gegeven, zonder dat de stof aanleiding geeft tot principiële besprekingen en ongetwijfeld zal ieder toestemmen, dat b.v. de merkwaardige producten in de algebra op een Chr. school even merkwaardig zijn als op een openbare en ieder zal het van een Christenleeraar in het Latijn kunnen billijken, dat hij het werkwoord *amo* precies eerder vervoegt als zijn openbare collega. En toch is ieders les aan een Chr. gymnasium of een Chr. H. B. S. in wezen anders dan aan een openbare school, behoort het althans te zijn, wanneer de school is datgene, waarvoor ze zich uiteeft. Het is heus niet zoo, dat het eenige onderscheid gelegen is in het gebed, de lectuur uit den Bijbel en het godsdienstonderwijs, dat trouwens per klas maar één uur in de week vraagt. In enkele artikelen hoop ik uiteen te zetten, wat naar mijn meening het element is, dat onze scholen stempelt tot christelijke. Daarbij zal ik vermijden theoretische beschouwingen te houden en zooveel mogelijk de praktijk van het onderwijs op den voorgrond doen treden. Dat neemt niet weg, dat ik terstond al tegen mijn voornemen inga door toch met een theoretische beschouwing te beginnen.

Het is namelijk noodig om in enkele trekken de wording van het tegenwoordige gymnasium en de H. B. S. na te gaan. Het gymnasium is van beide inrichtingen de oudste. Zijn ontstaan gaat terug tot in de 15e eeuw, den tijd der renaissance of wedergeboorte van kunsten en wetenschappen. Een der factoren van de renaissance, het humanisme, dat is de herleeft studie van de werken der oude Grieken en Romeinen, deed de behoefte ontstaan aan scholen, waar Latijn en Grieks werd onderwezen. Uit die Latijnsche scholen is in de latere eeuwen ons moderne gymnasium ontstaan. En het verloochent zijn afkomst niet. Het is nog niet zoo lang geleden, dat menig openbaar gymnasium voor wat betreft het onderwijs in de klassieke talen, dat verreweg den hoofdschool vormde, georiënteerd was naar de cultuur van Grieken en Romeinen. Uitgangspunt was de antieke gedachte, norm de antieke levenshouding, ideaal de cultuur van den mensch, den homo, naar wien het humanisme heet. De tijd der romantiek had dat antieke ideaal nog wat meer op den voorgrond doen treden en een terugverlangen opgewekt naar het leven van schoonheid en heerlijkheid, dat naar haar opvatting de cultuurmensch der oudheid geleid had. Zoo maakte het gymnasium zijn leerlingen tot huma-